

	หน้า
คำปรารภ	(1)
คำนำ	(3)
สารบัญ	(5)
สารบัญรูป	(15)
สารบัญตาราง	(17)
บทที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา	1
ความหมายของการพัฒนา.....	1
ลักษณะของการพัฒนา.....	6
ความเป็นมาของการพัฒนา.....	8
แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนา.....	9
เปรียบเทียบการพัฒนากับคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน.....	11
บทสรุป.....	20
บทที่ 2 ความหมายและลักษณะของชุมชน	21
ความหมายของชุมชน.....	21
1. ความหมายโดยสามัญสำนึก.....	21
2. ความหมายโดยรูปศัพท์.....	22
3. ความหมายทางวิชาการ.....	23
ลักษณะของชุมชน.....	24
โครงสร้างของชุมชน.....	25
สาเหตุของการเกิดชุมชน.....	26
กระบวนการเกิดของชุมชน.....	28
การดำรงอยู่ของชุมชน.....	29
ประเภทของชุมชน.....	29
1. การแบ่งตามจำนวนประชากร.....	30

	หน้า
2. การแบ่งตามลักษณะของกิจกรรมหลัก.....	30
3. การแบ่งตามลักษณะทางนิเวศน์วิทยา.....	31
4. การแบ่งตามหน่วยการปกครอง.....	32
5. การแบ่งตามวิวัฒนาการของเศรษฐกิจ.....	32
6. การแบ่งตามลักษณะความสัมพันธ์ของคนในชุมชน.....	34
7. การแบ่งตามระดับของการพัฒนา.....	37
หน้าที่ของชุมชน.....	39
1. หน้าที่ของชุมชนโดยทั่วไป.....	39
2. หน้าที่ตามประเภทและลักษณะของชุมชน.....	40
คำอื่น ๆ ที่มีความหมายใกล้เคียงกับชุมชน.....	41
1. กลุ่มคน.....	41
2. กลุ่มสังคมหรือกลุ่มทางสังคม.....	41
3. ละแวกบ้าน.....	42
4. สังคม.....	43
บทสรุป.....	43
บทที่ 3 ปรัชญาและแนวความคิดของการพัฒนาชุมชน.....	45
ความเป็นมาของการพัฒนาชุมชน.....	45
ปรัชญาของการพัฒนาชุมชน.....	47
แนวความคิดของการพัฒนาชุมชน.....	48
ความหมายของการพัฒนาชุมชน.....	53
ลักษณะของการพัฒนาชุมชน.....	55
องค์ประกอบของการพัฒนาชุมชน.....	56
เป้าหมายของการพัฒนาชุมชน.....	59
1. การพัฒนาคนให้มีความสุข.....	59
2. การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ และมีความสุข.....	60
การพัฒนาด้านอื่น ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน.....	63
1. การพัฒนาสังคม.....	63
2. การพัฒนาชนบท.....	64

	หน้า
3. การพัฒนาเมือง.....	65
4. การพัฒนาเศรษฐกิจ.....	66
บทสรุป.....	67
บทที่ 4 หลักและวิธีการพัฒนาชุมชน	69
หลักการพัฒนาชุมชน.....	69
วิธีการพัฒนาชุมชน.....	75
การให้การศึกษาแก่ชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชน.....	75
1. ความสำคัญของการให้การศึกษาแก่ชุมชน.....	76
2. ลักษณะของการให้การศึกษาแก่ชุมชน.....	76
3. รูปแบบของการให้การศึกษาแก่ชุมชน.....	78
4. ผู้ที่เข้ารับการศึกษ.....	78
5. ผู้ที่ให้การศึกษา.....	79
6. เนื้อหาสาระของหลักสูตรในการให้การศึกษาแก่ชุมชน.....	80
7. วิธีการให้การศึกษาแก่ชุมชน.....	81
การจัดระเบียบชุมชน.....	92
1. วัตถุประสงค์ของการจัดระเบียบชุมชน.....	92
2. ขั้นตอนในการจัดระเบียบชุมชน.....	92
3. หลักการจัดระเบียบชุมชน.....	96
4. การเลือกกลวิธีในการจัดระเบียบชุมชน.....	96
บทสรุป.....	97
บทที่ 5 กระบวนการพัฒนาชุมชน.....	99
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาชุมชน.....	99
1. ประเภทของการศึกษาชุมชน.....	99
2. ความมุ่งหมายของการศึกษาชุมชน.....	100
3. วิธีการศึกษาชุมชน.....	100
4. หลักในการศึกษาชุมชน.....	102
ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหาชุมชน.....	103

	หน้า
1. ประเภทของปัญหาชุมชน.....	103
2. ระดับของปัญหาชุมชน.....	103
3. ขั้นตอนของการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน.....	104
4. ประโยชน์ของการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน.....	107
ขั้นตอนที่ 3 การจัดลำดับปัญหาและความต้องการของชุมชน.....	108
1. แนวทางในการจัดลำดับปัญหาและความต้องการของชุมชน....	108
2. ประโยชน์ของการจัดลำดับความต้องการและปัญหาชุมชน.....	108
ขั้นตอนที่ 4 การวางแผนและโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชน.....	108
1. ความหมายของการวางแผนและโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชน	109
2. ลักษณะของการวางแผนและโครงการในการพัฒนาชุมชน.....	109
3. หลักในการวางแผนและโครงการในงานพัฒนาชุมชน.....	110
4. ขั้นตอนในการวางแผนและโครงการในงานพัฒนาชุมชน.....	110
5. ประโยชน์ของการวางแผนและโครงการการพัฒนาชุมชน.....	116
ขั้นตอนที่ 5 การดำเนินงานพัฒนาชุมชน.....	117
1. การบริหารโครงการ.....	117
2. การควบคุมและติดตามโครงการ.....	118
ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผลงาน.....	121
1. ประเภทของการประเมินผลงาน.....	121
2. ขั้นตอนการประเมินผลงาน.....	121
3. การจัดระบบการประเมินผล.....	123
4. ประโยชน์ของการประเมินผลงาน.....	124
ขั้นตอนที่ 7 การทบทวนเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรค.....	124
บทสรุป.....	126
บทที่ 6 ทฤษฎีสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาชุมชน.....	129
ความหมายของทฤษฎี.....	129
ลักษณะของทฤษฎี.....	130
ที่มาของทฤษฎี.....	131

	หน้า
1. ทฤษฎีที่มาจากกระบวนการอนุมาน.....	131
2. ทฤษฎีที่มาจากกระบวนการอุปมาน.....	132
หน้าที่ของทฤษฎี.....	134
ประโยชน์ของทฤษฎี.....	134
ความหมายของสังคมศาสตร์.....	135
ลักษณะของสังคมศาสตร์.....	136
สาขาของสังคมศาสตร์.....	137
1. การแบ่งตามเนื้อหาสาระวิชา.....	137
2. การแบ่งเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน.....	138
3. การแบ่งโดยพิจารณาถึงความสะดวกในการวิจัย.....	138
4 การแบ่งตามวัตถุประสงค์ของวิชา.....	139
5. การแบ่งตามเนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์ของวิชา.....	139
วิธีการทางสังคมศาสตร์.....	140
ความหมายของทฤษฎีสังคมศาสตร์.....	141
ลักษณะของทฤษฎีสังคมศาสตร์.....	142
องค์ประกอบของทฤษฎีสังคมศาสตร์.....	144
วิธีการสร้างทฤษฎีสังคมศาสตร์.....	145
1. การวิจัยเพื่อสร้างทฤษฎี.....	146
2. การสร้างทฤษฎีก่อนแล้วตรวจสอบด้วยการวิจัย.....	147
3. การสร้างทฤษฎีแบบผสมผสาน.....	149
ประโยชน์ของทฤษฎีสังคมศาสตร์ต่อการพัฒนาชุมชน.....	150
ทฤษฎีสังคมศาสตร์ที่นำมาใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	151
บทสรุป.....	151
บทที่ 7 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม	153
ทฤษฎีวิวัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรม.....	153
1. ทฤษฎีวิวัฒนาการของ ออگัสต์ คอหมท์.....	154
2. ทฤษฎีวิวัฒนาการของ เลวิส เฮนรี มอร์แกน.....	155

	หน้า
3. ทฤษฎีวิวัฒนาการของ เฮอร์เบิร์ต สเปนเซอร์.....	156
4. ทฤษฎีวิวัฒนาการของ อิมิลี เดอร์ไคม์.....	156
5. ทฤษฎีวิวัฒนาการของ เอ็ดเวิร์ด บี. ไทเลอร์.....	157
6. ทฤษฎีวิวัฒนาการของ จูเลียน สจ๊วต.....	157
7. การนำทฤษฎีวิวัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมไปใช้ในการ พัฒนาชุมชน.....	158
ทฤษฎีความถ่วงดุลทางวัฒนธรรม.....	159
1. ประเภทของวัฒนธรรม.....	159
2. การเกิดความถ่วงดุลทางวัฒนธรรม.....	160
3. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	160
ทฤษฎีความก้าวหน้าทางวัฒนธรรม.....	161
1. ระบบของวัฒนธรรม.....	161
2. ความสัมพันธ์ของระบบวัฒนธรรม.....	162
3. ระดับความก้าวหน้าของวัฒนธรรม.....	162
4. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	164
ทฤษฎีการขึ้นและลงของสังคม.....	165
1. สาละสำคัญของทฤษฎี.....	165
2. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	165
ทฤษฎีว่าด้วยศักยภาพของวิวัฒนาการ.....	166
1. สาละสำคัญของทฤษฎี.....	166
2. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	168
ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม.....	169
1. สาละสำคัญของทฤษฎี.....	169
2. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	169
ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม.....	170
1. ปัจจัยสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม.....	170
2. กระบวนการแพร่กระจายนวัตกรรม.....	171

	หน้า
3. ปัจจัยในการยอมรับนวัตกรรม.....	171
4. กระบวนการตัดสินใจของบุคคล.....	173
5. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	174
ทฤษฎีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตามลำดับขั้น.....	175
1. ตัวนำของการพัฒนา.....	176
2. ลำดับขั้นตอนของการพัฒนา.....	176
3. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	177
ทฤษฎีฝนหล่นจากฟ้า.....	178
1. เป้าหมายของการพัฒนา.....	178
2. แนวทางการพัฒนา.....	178
3. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	179
ทฤษฎีการกระจายรายได้และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ.....	180
1. เป้าหมายของการพัฒนา.....	180
2. แนวทางการพัฒนา.....	181
3. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	181
ทฤษฎีภาวะทันสมัย.....	182
1. ที่มาของทฤษฎี.....	182
2. สาระสำคัญของทฤษฎี.....	183
3. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	184
ทฤษฎีความทันสมัยด้วยการสื่อสาร.....	185
1. สาระสำคัญของทฤษฎี.....	185
2. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	186
บทสรุป.....	187
บทที่ 8 ทฤษฎีการจذبระเบียบทางสังคม	189
ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม.....	189
1. สาระสำคัญของทฤษฎี.....	189

	หน้า
2. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	190
ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่.....	191
1. ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของ ออگัสต์ คอมท์.....	191
2. ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของ เฮร์เบิร์ต สเปนเซอร์.....	191
3. ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของ อิมิตี เคอร์ไคม์.....	192
4. ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของ โบร์นิส โลว์ มาติน โนว์สกี.....	192
5. ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของ ทัลคอตท์ พาร์สัน.....	193
6. ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของ โรเบิร์ต เค. เมอร์ดัน.....	202
7. ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของ เจฟฟรีย์ อเล็กซานเดอร์.....	204
8. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	205
ทฤษฎีความขัดแย้งทางสังคม.....	206
1. ทฤษฎีความขัดแย้งของ โซเครตีส.....	206
2. ทฤษฎีความขัดแย้งของ เอมมานูเอล คานท์.....	207
3. ทฤษฎีความขัดแย้งของ เฟรดริช เฮเกล.....	207
4. ทฤษฎีความขัดแย้งของ ลุดวิก เฟร์แบค.....	208
5. ทฤษฎีความขัดแย้งของ คาร์ล มาร์กซ.....	208
6. ทฤษฎีความขัดแย้งของ จอร์จ ซิมเมล.....	211
7. ทฤษฎีความขัดแย้งของ เลวิส โคเซอร์.....	212
8. ทฤษฎีความขัดแย้งของ ราล์ฟ ดาเรนคอร์ฟ.....	212
9. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	213
ทฤษฎีการด้อยพัฒนาและการพึ่งพา.....	214
1. ที่มาของทฤษฎี.....	214
2. สาเหตุของการด้อยพัฒนาและการพึ่งพา.....	215
3. ลักษณะของการด้อยพัฒนาและการพึ่งพา.....	216
4. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	216
บทสรุป.....	217

	หน้า
บทที่ 9 ทฤษฎีการพัฒนาแบบผสมผสาน	219
ทฤษฎีสถิตภาพการพัฒนาและการแพร่กระจาย.....	219
1. สาระสำคัญของทฤษฎี.....	220
2. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	221
ทฤษฎีการกระทำทางสังคม.....	222
1. รูปแบบและปัจจัยของการกระทำทางสังคม.....	222
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำทางสังคมของบุคคล.....	223
3. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	223
ทฤษฎีการพัฒนาอีกหนึ่งรูปแบบ.....	224
1. แนวความคิดพื้นฐานของทฤษฎี.....	224
2. แนวความคิดในการพัฒนา.....	225
3. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	225
ทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐาน.....	227
1. จุดมุ่งหมายของการพัฒนา.....	227
2. กระบวนการวางแผนพัฒนา.....	227
3. ข้อควรพิจารณาในการวางแผน.....	228
4. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	229
ทฤษฎีการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน.....	229
1. รูปแบบของการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน.....	230
2. วิธีการของการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน.....	230
3. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	231
ทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....	233
1. การเกษตรทฤษฎีใหม่.....	233
2. ปัญหาและอุปสรรคของการเกษตรทฤษฎีใหม่.....	235
3. ทฤษฎีการพึ่งตนเอง.....	237
4. ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง.....	238
5. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน.....	239
บทสรุป.....	240

	หน้า
บรรณานุกรม.....	243
ภาคผนวก 1 พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	
เรื่อง การเกษตรทฤษฎีใหม่.....	251
ภาคผนวก 2 พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	
เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง.....	255

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1.1	แผนผังแสดงลักษณะของการพัฒนา.....	8
1.2	แผนผังแสดงแนวความคิดของการพัฒนา.....	11
1.3	ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนากับการเปลี่ยนแปลง วิวัฒนาการ การปฏิรูป การปฏิบัติ ความเจริญเติบโต ความก้าวหน้า ความทันสมัย การค้นพบ การประดิษฐ์ และนวัตกรรม.....	19
2.1	แผนผังแสดงโครงสร้างของชุมชน.....	26
2.2	กระบวนการเกิดของชุมชน.....	29
2.3	การแบ่งชุมชนตามระดับการพัฒนา.....	38
2.4	ลักษณะของละแวกบ้าน.....	42
3.1	แผนผังแสดงแนวความคิดของการพัฒนาชุมชน.....	52
3.2	องค์ประกอบของการพัฒนาชุมชน.....	58
3.3	เป้าหมายของการพัฒนาคน.....	60
3.4	ลักษณะชุมชนเข้มแข็ง.....	62
4.1	หลักการพัฒนาชุมชน.....	74
4.2	ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การศึกษาชุมชนประสบความสำเร็จ.....	78
4.3	ขั้นตอนและกลวิธีในการจัดระเบียบชุมชน.....	95
5.1	ขั้นตอนของการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน.....	107
5.2	ระบบของการวางแผนและโครงการในการพัฒนาชุมชน.....	109
5.3	ขั้นตอนการวางแผนและโครงการในงานพัฒนาชุมชน.....	116
5.4	การดำเนินงานพัฒนาชุมชน.....	119
5.5	ขั้นตอนในการประเมินผลงาน.....	122
5.6	ขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการพัฒนาชุมชน.....	126
6.1	ที่มาของทฤษฎี.....	134
6.2	วิธีการทางสังคมศาสตร์.....	141
6.3	องค์ประกอบของทฤษฎีสังคมศาสตร์.....	145

รูปที่		หน้า
7.1	ทฤษฎีฝนหล่นจากฟ้า.....	179
8.1	การตัดสินใจกระทำทางสังคมของบุคคลของ ทัดคอทท์ พาร์สัน.....	194
8.2	ความจำเป็นพื้นฐานของระบบสังคม.....	199
8.3	กระบวนการควบคุมข่าวสารแบบ The Cybernetic Hierarchy.....	200
8.4	โครงสร้างสังคมของ คาร์ล มาร์กซ.....	210
9.1	การเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....	236

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	เปรียบเทียบการพัฒนากับการเปลี่ยนแปลง วิวัฒนาการ การปฏิรูป การปฏิวัติ ความเจริญเติบโต ความก้าวหน้า ความทันสมัย การค้นพบ การประดิษฐ์ และนวัตกรรม.....	17
6.1	ตัวอย่างของทฤษฎีที่มาจากกระบวนการอนุมาน.....	132
6.2	ตัวอย่างของทฤษฎีที่มาจากกระบวนการอุปมาน.....	133
8.1	ความสัมพันธ์ระหว่างระบบสังคมและระบบวัฒนธรรมกับการปรับตัวของบุคคล.....	203

